

INHOUD

OP EEN KUSSEN VAN STEEN	6
CRÈME	24
CHARLIE PARKER PLAYS BOSSA NOVA	48
WITH THE BEATLES	68
DE YAKULT SWALLOWS GEDICHTENVERZAMELING	114
CARNAVAL	138
BEKENTENISSEN VAN DE SHINAGAWA-AAP	170
EERSTE PERSOON ENKELVOUD	202

OP EEN KUSSEN VAN STEEN

Ik wil graag iets vertellen over een vrouw. Ik weet alleen nagenoeg niets van haar. Haar naam of haar gezicht herinner ik me niet. Waarschijnlijk herinnert zij zich mijn naam of gezicht evenmin.

Toen ik haar ontmoette, was ik tweedejaarsstudent en nog geen twintig; zij was, schat ik, halverwege de twintig. We hadden op dezelfde werkplek een baantje, op dezelfde tijd. Door een samenloop van omstandigheden brachten we één nacht samen door. Daarna hebben we elkaar nooit meer ontmoet.

Op mijn negentiende had ik amper een notie van wat me bewoog, en van wat een ander bewoog begreep ik uiteraard al helemaal niets. Ik dacht wel iets te snappen van de aard van vreugde en verdriet. Maar de talloze verschijnselen tussen vreugde en verdriet in, en de wederzijdse relatie daartussen, kon ik nog niet goed onderscheiden. Daardoor voelde ik me vaak onzeker en machteloos.

Toch wil ik het juist over haar hebben.

Wat ik over haar weet, is dat ze tanka's schreef en een dichtbundel had uitgegeven. Dichtbundel is een groot woord; het was een simpele bundeling afdrukken, bijeengebonden met vliegertouw en voorzien van een eenvoudige kaft, die nauwelijks voor het predicaat 'uitgave in eigen beheer' in aanmerking kwam. Maar een paar van de hierin verzamelde tanka's hebben een merkwaardig diepe indruk op me gemaakt. Vrijwel al haar gedichten gingen over de liefde tussen man en vrouw en over de dood. Als om te laten zien dat liefde en dood entiteiten waren die niet van elkaar waren te scheiden of te delen.

zijn jij en ik
 werkelijk zo ver
 uit elkaar?
 had ik op Jupiter
 een overstap moeten maken?

wat ik hoor
 met mijn oor
 op een kussen van steen
 het geluid van stromend bloed
 is afwezig, is er niet.

'Misschien roep ik als ik klaarkom wel de naam van een andere man. Vind je dat erg?' vroeg ze. We lagen naakt tussen de futons.

'Nee, dat maakt me niet uit,' zei ik. Ik was er niet

helemaal zeker van, maar het zou me vermoedelijk niet kunnen schelen. Het was tenslotte maar een naam. Er verandert niet zoveel door een naam.

‘Maar misschien roep ik best hard.’

‘Dat kan wel een probleem zijn,’ zei ik haastig. De muren van het oude houten appartement waar ik woonde waren zo dun en broos als de wafeltjes uit mijn jeugd. Het was al behoorlijk laat en als ze echt hard schreeuwde, zouden de burens alles kunnen horen.

‘Nou, dan bijt ik op dat moment wel in een handdoek,’ zei ze.

Ik haalde uit de badkamer de schoonste, dikste handdoek die ik had en legde die naast het kussen.

‘Zo goed?’

Ze beet een paar keer in de handdoek, als een paard dat een nieuw bit uitprobeert. Toen knikte ze. Goedgekeurd.

Dit was allemaal het gevolg van een volledige samenloop van omstandigheden. Ik had niet achter haar aan gezeten en zij niet achter mij (volgens mij). We waren een paar weken collega’s geweest, maar aangezien onze werkplekken verschilden, was er niet veel gelegenheid voor een serieus gesprek. Die winter werkte ik als afwasser en als keukenhulpje bij een Italiaans restaurant voor grote groepen vlak bij station Yotsuya, en zij werkte er als serveerster. Iedereen die er werkte was student en deed het als bijbaantje, behalve zij. Misschien kwam het daardoor dat

haar houding wat afstandelijk overkwam.

10 Zij zou halverwege december stoppen, en op een dag na sluitingstijd van het restaurant gingen een paar collega's en zij wat drinken bij een barretje in de buurt. Ze vroegen mij ook mee. Het was geen officiële afscheidsborrel. Een uur lang dronken we met zijn allen bier, aten snacks en kletsten wat. Ik kwam er toen achter dat ze, voor ze bij dit restaurant was gaan werken, bij een klein make-laarskantoor had gewerkt en een baantje had gehad in een boekhandel. Ze vertelde dat ze overall niet overweg had gekund met de eigenaar of leidinggevende. Bij het restaurant was ze nog niet met iemand in aanvaring gekomen, maar omdat het uurloon zo laag was dat ze er niet van kon leven, moest ze tot haar spijt stoppen en op zoek naar nieuw werk, zei ze.

Iemand vroeg haar wat voor werk ze wilde.

‘Het maakt me niet uit,’ zei ze, met haar vinger langs haar neus wrijvend (naast haar neus zaten twee moedervlekjes op een rij als een sterrenbeeld). ‘Veel bijzonders is er nu eenmaal niet.’

Ik woonde toen in Asagaya en zij woonde in Koganeï. Daarom stapten we in Yotsuya samen op de Chuo-sneltrain naar huis. We gingen naast elkaar zitten. Het was al na elven. Het was een kille avond met een bitterkoude wind. Opeens was het seizoen van sjaals en handschoenen aangebroken. Toen de trein station Asagaya naderde en ik opstond en aanstalten maakte om uit te stappen,

keek ze naar me op en zei zacht: ‘Zou ik vannacht misschien bij jou kunnen slapen?’

‘Dat kan, maar hoezo?’

‘Het is nog zo ver naar Koganeï,’ zei ze.

‘Ik heb maar een klein kamertje en het is er een troep,’ zei ik.

‘Dat maakt me niet uit,’ zei ze. En ze pakte me bij de mouw van mijn jas.

Ze ging mee naar mijn krappe, armoedige appartement en met zijn tweeën dronken we bier uit blik. Toen we na een tijdje ons bier ophadden, kleedde ze zich alsof het de gewoonste zaak van de wereld was voor mijn ogen helemaal uit tot ze naakt was en kroop onder mijn futon. Daarna kleedde ik me ook helemaal uit en kroop onder de futon. Het licht was uit, maar het vlammetje in de gaskachel verlichtte de kamer. Onbeholpen warmden we ons aan elkaar onder de futon. Een hele tijd zeiden we allebei geen woord. Eenmaal naakt wisten we niet meer wat we moesten zeggen. Maar onze lichamen warmden geleidelijk een beetje op en we konden letterlijk door onze huid heen de stijfheid voelen oplossen. Dat was een wonderlijk intieme sensatie.

Op dat moment vroeg ze me of ik het erg vond als ze de naam van een andere man riep als ze klaarkwam. ‘Vind je dat erg?’

‘Is het iemand van wie je houdt?’ vroeg ik haar nadat ik de handdoek had klaargelegd.

‘Ja, heel veel,’ zei ze. ‘Ik hou enorm veel van

hem. Hij is nooit uit mijn gedachten. Maar hij is niet zo gek op mij. Dat wil zeggen, hij heeft een serieuze relatie.'

'Maar jullie zien elkaar wel?'

'Ja. Als hij zin krijgt in mijn lijf, dan belt hij me,' zei ze. 'Zoals je belt om een bezorgmaaltijd.'

Omdat ik niet wist wat ik moest zeggen, zweeg ik. Zij tekende met haar vinger een hele tijd een of ander motief op mijn rug. Of misschien schreef ze iets, in schuinschrift.

12 'Hij zegt dat ik een lelijke kop heb, maar dat mijn lijf fantastisch is.'

Ik vond haar niet speciaal lelijk, maar het voerde inderdaad te ver om haar een schoonheid te noemen. Al kan ik me nu compleet niet herinneren hoe ze er eigenlijk uitzag, dus het zal me niet lukken een gedetailleerd beeld te schetsen.

'Maar als hij belt, dan ga je naar hem toe?'

'Ik ben nu eenmaal gek op hem, dus ja, ik ga,' zei ze alsof dat voor zichzelf sprak. Naar waarheid, zo leek het. 'Wat hij ook tegen me zegt, ik wil gewoon af en toe door een man bemind worden.'

Ik dacht daar even over na. Maar wat voor goedstoestand 'af en toe wil ik door een man bemind worden' voor een vrouw in concreto inhield, daar kon ik me in die tijd geen beeld bij vormen (ik begrijp er trouwens nog steeds niet veel van, nu ik erover nadenk).

'Verliefd worden op iemand is een geestesziekte

krijgen die niet wordt gedekt door de verzekering,' zei ze. Haar stem klonk vlak, alsof ze iets oplas wat op de muur stond geschreven.

'Daar zeg je wat,' zei ik verrast.

'Dus als jij aan iemand anders denkt is dat prima,' zei ze. 'Er is toch wel iemand om wie je geeft?'

'Ja.'

'Nou, dan kun je gerust haar naam roepen als je klaarkomt. Dat maakt mij niet uit.'

Maar ik heb haar naam – er was op dat moment een vrouw in mijn leven van wie ik hield maar met wie het door omstandigheden niet lukte de relatie te verdiepen – niet geroepen. Ik heb het wel overwogen, maar halverwege voelde het belachelijk en ik ejaculeerde in haar zonder iets te zeggen. Omdat zij op het punt stond de naam van een man uit te schreeuwen, moest ik snel de handdoek stevig tussen haar tanden proppen. Haar tanden zagen er heel sterk uit. Een tandarts zou bij de aanblik ervan onwillekeurig in vervoering raken. Ik herinner me niet meer welke naam ze op dat moment uitriep. Mij staat alleen bij dat het een heel gewone naam was die niet blijft haken. Ik weet nog dat ik verbaasd was dat zo'n saaie naam voor haar heel belangrijk was. Soms is alleen een naam al genoeg om iemand hevig te emotioneren.

Ik had de volgende ochtend vroeg college en ik moest een tamelijk belangrijk verslag inleveren voor een tussentoets, maar daar kwam natuurlijk

niets van (dat leverde me later nog allerlei gedoe op, maar dat is weer een ander verhaal). We werden pas in de loop van de ochtend wakker, zetten water op, dronken oploskoffie en aten toast. Er lagen nog een paar eieren in de koelkast, die we kookten en opaten. De lucht was opgeklaard, er was geen wolkje aan de hemel en het ochtendlicht was stralend en loom.

Terwijl ze van haar toast met boter at, vroeg ze wat ik studeerde. Ik zei dat ik aan de letterenfaculteit studeerde.

14

Ze vroeg of ik schrijver wilde worden.

Ik antwoordde eerlijk dat dat niet mijn plan was. Ik had in die tijd in de verste verte geen plannen om schrijver te worden. Ik had het niet eens overwogen (al had een buslading van mijn klasgenoten verklaard schrijversambities te hebben). Met dit antwoord leek ze haar belangstelling voor mij te verliezen. Niet dat ze zoveel belangstelling voor me had, maar toch.

Het voelde vreemd om in het heldere daglicht de handdoek te zien met de duidelijke afdruk van haar tanden erin. Ze moest behoorlijk hard hebben gebeten. Ook zijzelf deed bij daglicht misplaatst aan. Ik kon er niet bij dat de kleine, knokige vrouw met de ongezonde gelaatskleur die voor me zat dezelfde vrouw was die in het winterse maanlicht, dat door het raam naar binnen viel, in mijn armen verrukte vreugdekreten had geslaakt.

‘Ik schrijf tanka’s,’ zei ze uit het niets.